

Ten eerste Provincialestatenverkiezingen

Nog nooit deden zo veel nieuwe provinciale partijen mee aan de verkiezingen. Ze liggen zo goed bij de kiezers dat ook de Eerste Kamer lonkt. Moet het kabinet dan bij hen langs voor een meerderheid in de senaat?

Door **Maartje Bakker** Foto's **Freek van den Bergh**

De provincialen komen in de senaat met twee zetels. Vier. Nee, tien

De opstand in de regio...

De provincialen komen. Ze komen vanuit Uitwellingerga. 'We willen meer zeggenschap voor de regio', zegt Jabik van der Bij, voorzitter van de Onafhankelijke SenaatsFractie, terwijl hij uitkijkt over het water achter zijn huis. 'Nu zijn we niet meer dan een uitvoeringsloket van het Rijk. We mogen meer taken doen, maar dan wel voor nul noppes. Daar word ik emotioneel van.'

Ze komen ook vanuit Rhoo, waar Bert Euser, voorzitter en kandidaatlijsttrekker van Nederland Lokaal, gehecht is aan zijn uitzicht over de polders. 'Wij willen niet alleen de taken, ook de bevoegdheden en het geld', zegt hij. 'Er moet meer autonomie ko-

men voor de gemeenten. We zijn er klaar mee dat de provincies en het Rijk ons overrulen.'

Die gedachten leven niet alleen in Uitwellingerga of in Rhoo. Overal in het land zijn nieuwe provinciale partijen opgericht - in totaal wel meer dan twintig. En via de provinciale staten stomen ze straks op naar de Eerste Kamer.

Hoogleraren staatsrecht bieden tegen elkaar op bij het voorspellen van het aantal senaatszetels dat in het verschiet ligt. 'Eén of twee zetels', zegt Wim Voermans uit Leiden. 'Vier', denkt Marcel Boogers uit Enschede. 'Tien tot twaalf', waagt Douwe Jan Elzinga uit Groningen.

De staatsrechtgeleerden denken

dat dit het moment is voor de regionale partijen. Ze zagen het vorig jaar bij de gemeenteraadsverkiezingen al gebeuren. Daar boekten de lokale partijen een eclatante verkiezingszege. 'Een vluchtheuvel voor kiezers op drijf', aldus Marcel Boogers.

Door die overwinning nam het zelfvertrouwen van de lokale partijen toe. Meer dan 150 lokale partijen besloten hun kiezers ook te willen vertegenwoordigen in de provincie. Op de kandidatenlijsten staan wethouders en raadsleden, bekende dorpsgezichten die al succes wisten te boeken bij de plaatselijke verkiezingen.

Ondertussen groeit het verzet tegen de landelijke politiek, zeker in sommige provincies. In Groningen

beven ze behalve van de gaswinning ook van woede. In Friesland maken ze zich druk om de windmolens die in de weilanden moeten komen. En overal merken lokale politici wat hen met de decentralisatie van zorg en sociale zekerheid nu eigenlijk is overkomen - en sluiten ze zich aan bij Bert Euser en Jabik van der Bij.

Want grofweg hebben al de nieuwgekozen regionale statenleden straks twee keuzes. Ze kunnen zó veel stemmen proberen te halen dat ze met hun eigen partij direct doorstoten naar de Eerste Kamer. Die kans is niet erg groot. Of ze stemmen op een van de bewegingen die in de senaat 'het regionale geluid' willen gaan vertolken: Nederland Lokaal (NL) of de

Onafhankelijke SenaatsFractie (OSF).

Het zijn partijen waar zelfs premier Rutte misschien nog niet van heeft gehoord - maar de kans is groot dat daar snel verandering in komt. Na de verkiezingen telt elke zetel in de Eerste Kamer. Eén zetel kan het verschil maken voor een kabinetsplan, en zelfs voor een heel kabinet.

NL-voorman Euser is ervan overtuigd dat het nu of nooit is. 'Mensen hebben de behoefte het zelf te gaan doen in hun gemeente', stelt Euser. 'Dit is het moment. Het vertrouwen in het kabinet is weg. Deze staat van euforie hebben we nog nooit bereikt. Zelfs de landelijke media hebben belangstelling. We mikken op twee tot drie zetels.'